

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

змісту підготовки баяністів-акордеоністів

у вищих мистецьких закладах Сербії й України

УСТИМЕНКО-КОСОРІЧ О. А.

УДК 37. (091)

DOI: 10.12958/EPS.1(162).Ustymenko-Kosorich_O_A

АНАЛІЗ змісту баянно-акордеонного навчання на факультетах мистецтв Сербії детерміновано необхідністю усвідомлення напрямків підготовки, кваліфікацій, студійних планів та комплексу дисциплін, запроваджених у процес виховання компетентних фахівців баяно-акордеону в сучасних умовах. Зміст підготовки баяністів-акордеоністів було досліджено на основі освітніх документів та студійних планів I–II освітньо-кваліфікаційних рівнів трьох факультетів мистецтв: факультет мистецтв Університету м. Ніш, Філологічно-мистецьких факультет Університету м. Крагуевац, Приватний Факультет витончених мистецтв Університету Уніон м. Белград. Зміст навчання сербських баяністів-акордеоністів було зіставлено із сучасною практикою виховання баяністів-акордеоністів в Україні на основі порівняльного аналізу навчальних планів, кваліфікаційно-освітніх рівнів, напрямків підготовки фахівців у галузі баяністичної майстерності, академічних звань.

Мета статті – здійснити порівняльний аналіз змісту підготовки баяністів-акордеоністів у вищих мистецьких закладах Сербії та України.

Джерельною базою для такого аналізу стали: освітні документи вищих мистецьких закладів Сербії та України, дисертаційні роботи сербсь-

ких авторів (З. Ракіч „Особенности развития баянно-акордеонной культуры Сербии” [1], Я. Раміч „Орнаментика в сербской народной инструментальной музыке для акордеона” [2]); наукові публікації (Д. Мілановіч „Хармоника у уметничкој музици у Србији” [7], Б. Йованчіч „Книга о хармоници” [8]), у яких висвітлено освітньо-історичні події в галузі сербської баяністичної справи.

Професійна підготовка сербських баяністів-акордеоністів забезпечена мистецькими факультетами (Факультет мистецтв Університету м. Ніш, Філологічно-мистецький факультет Університету м. Крагуевац та Приватний Факультет витончених мистецтв Університету Уніон м. Белград) за двома освітніми напрямками: музичне мистецтво та музична педагогіка згідно з акредитованими програмами I–II освітньо-кваліфікаційних рівнів основних та майстер-студій.

Зміст студійного плану I рівня за музично-педагогічним напрямком підготовки баяністів-акордеоністів спрямований на всебічний розвиток педагогічних та креативних здібностей студентів, наданні їм комплексу відповідних знань та вмінь для подальшої самостійної професійної реалізації в музичних початкових школах, загальноосвітніх установах, використання музично-педагогічної майстерності в культурно-масовій діяльності, хорових колективах, інститутах інформаційних технологій або вдосконаленні набутих знань на майстер-академічних студіях. Термін навчання на основних студіях становить 4 роки.

ПОРІВНЯЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Засвоєння музично-педагогічної студійної програми I рівня надають баяністам-акордеоністам такі компетенції: педагогічна та креативна діяльність у позашкільних та загальноосвітніх закладах, культурних установах згідно зі спеціалізацією „Баян-акордеон”; виконавська діяльність у позашкільних закладах, складання та адаптація музично-освітніх програм в культурно-освітніх установах; викладання дисциплін „Сольфеджіо” та „Теорія музики” в початкових музичних школах; викладання курсу „Музична культура” в загальноосвітніх закладах; викладання дисципліни „Музичне мистецтво” в середньоспеціальних школах; створення та режисерування культурних програм в інформаційних інститутах. У результаті опанування програмою основних студій баяністу-акордеоністу присвоюють кваліфікацію „Педагог музики I рівня академічних студій” [3, с. 1].

Зарахування баяністів-акордеоністів на музично-педагогічну спеціальність відбувається на базі середньо-спеціальної музичної освіти або початкової музичної школи за умов складання додаткових екзаменів та тестування на перевірку „схильності та здатності до музично-педагогічної діяльності” [8, с. 55]. Додатковий блок вступних випробувань містить такі дисципліни: „Сербська мова і література”, „Музична культура” „Музичне мистецтво” (тест кожної дисципліни містить 10 запитань та складається усно) [3, с. 2].

Студійний план I рівня за музично-педагогічним напрямом підготовки баяністів-акордеоністів умовно можемо розподілити на змістово-дисциплінарні блоки: загальноосвітній, музично-теоретичний та музично-практичний, методико-педагогічний. *Загальноосвітній блок* дисциплін викладається на перших двох курсах та складається з таких дисциплін: обов’язкові – „Соціологія культури і мистецтв”, „Педагогіка”, „Психологія мистецтва”; вибіркові – „Іноземна мова” (англійська, італійська за вибором студента), „Естетика музики”, „Менеджмент у культурі”. *Музично-теоретичний блок* викладають протя-

гом чотирьох курсів, він складається з обов’язкових дисциплін: „Гармонія з гармонічним аналізом”, „Контрапункт”, „Сольфеджіо”, „Історія музики”, „Музичні форми”, „Історія музичних інструментів”, „Основи оркестровки”, „Етномузикологія”; до вибіркових предметів належать „Аналіз музичних стилів”, „Цифрова обробка звуку”. *Музично-практичний блок* складається з таких обов’язкових дисциплін: „Гра на музичному інструменті”, „Читання хорових партитур”, „Хорове диригування”, „Хор” „Професійна практика”. *Методико-педагогічний блок* викладають з третього курсу основних студій, він містить такі дисципліни: „Методика викладання сольфеджіо”, „Методика викладання музичної культури”, „Вокальна література”. Загальна кількість аудиторних годин за період навчання на основних студіях становить 198 годин (240 ECTS) [3, с. 1 – 3].

Цікаво порівняти з вихованням баяністів-акордеоністів в українських вищих навчальних закладах за музично-педагогічним напрямком підготовки на освітньо-кваліфікаційному рівні „Бакалавр”: термін навчання не вирізняється від сербських основних студій, проте спостерігаємо відмінності у кваліфікаціях студентів, адже після закінчення студій випускники мають можливість працевлаштування в музичних початкових школах як викладачі музично-теоретичних дисциплін, обіймати посаду педагога курсу „Музичне мистецтво” в середньоспеціальних установах, про що свідчить перелік дисциплін „Методика викладання сольфеджіо”, використовувати режисерські навички в роботі в культурно-масових та інформаційних інститутах, коли українські мистецькі заклади готують кадри лише для позашкільних та загальноосвітніх установ, що значно обмежує кваліфікаційні межі їхніх випускників.

Виділимо певні відмінності у змісті українських і сербських навчальних планів підготовки баяністів-акордеоністів за музично-педагогічним напрямком, адже перелік дисциплін загальноосвітнього циклу сербського

студійного плану значно скорочений (6 дисциплін) порівняно з українськими планами, який містить 18 дисциплін, проте збільшено спеціальний блок предметів (18 дисциплін), які не ввійшли до вітчизняних музично-педагогічних планів. Музично-теоретичні дисципліни („Сольфеджіо”, „Теорія музики”, „Гармонія”) згідно з вітчизняними навчальними програмами викладаються на перших двох курсах, коли сербськими студійними планами цикл музично-теоретичних дисциплін викладається протягом усього навчання по 2 години на тиждень, що дозволяє віднести музично-теоретичний блок до спеціальних дисциплін.

Виховання баяністів-акордеоністів у сербських мистецьких закладах основних студій вирізняється вузькоспеціалізованою спрямованістю на підготовку кадрів відповідних кваліфікацій, про що свідчить перелік спеціальних дисциплін, який, на нашу думку, містить необхідний комплекс знань та вмій для майбутнього фахівця музично-педагогічної справи. Загальноосвітній блок дисциплін перебу-

ває в певній кореляції з дисциплінами спеціального напрямку, їх перелік спрямований на поглиблення та збагачення музично-педагогічних, теоретичних, методико-технологічних знань баяністів-акордеоністів.

Незважаючи на незначний досвід виховання баяністів-акордеоністів в мистецьких факультетах Сербії (14 років), відзначимо професійний підхід до підготовки фахівців музично-педагогічного напрямку, що містить перелік відповідних спеціальних та загальноосвітніх дисциплін, які в певній кореляції утворюють відповідну науково-педагогічну базу, спрямовану на „зрощення” висококваліфікованих музичних кадрів. Професійний досвід сербських колег може стати стимулом для „ревізії” навчального забезпечення за музично-педагогічним напрямом підготовки баяністів-акордеоністів в українських мистецьких навчальних закладах, які потребують перегляду дисциплін загальноосвітнього циклу та поглиблення спеціальних знань студентів.

Майстер – академічні студії музично-педа-

гогічного напрямку готують фахівців за профілем „Майстер-педагог музики II рівня академічних студій”. Зміст студійних планів II освітньо-кваліфікаційного рівня складається із загальноосвітнього, музично-теоретичного, музично-практичного, методико-педагогічного циклів та науково-дослідної роботи. *Загальноосвітній блок* містить такі обов’язкові дисципліни – „Методологія науково-дослідної роботи”, „Естетика”, до вибіркового увійшла дисципліна „Історія мистецтв”, на яку відведено по 2 години на тиждень протягом двох семестрів (загальний обсяг ECTS – 8 балів на рік). *Музично-теоретичний блок* складається з обов’язкової дисципліни „Аналіз музичних стилів” та вибіркового: „Гармонія з гармонічним аналізом”, „Контрапункт”, „Музичні форми”. *Музично-практичний блок* складається з вибіркового дисциплін „Композиція”, „Аранжування”. *Методико-педагогічний блок* містить обов’язкову дисципліну „Методика викладання теоретичних дисциплін” та вибіркового – „Методика викладання сольфеджіо”, „Методика викладання музичної культури”. На науково-дослідну роботу виділено 18 аудиторних годин на рік. Значна увага студійним планом звернута на практичну базу, яка складається з дисциплін: „Практична методика викладання сольфеджіо”, „Практична методика викладання музичної культури”, „Професійна практика”. Загальний обсяг аудиторних занять на рік становить 41 годину [4, с. 2].

Зміст виховання баяністів-акордеоністів за музично-педагогічним напрямом на освітньо-кваліфікаційному рівні „Майстер” характеризується професійним підходом до вибору дисциплін, які забезпечують необхідну науково-методичну базу для підготовки висококваліфікованих кадрів. Порівняно з українськими навчальними планами освітньо-кваліфікаційного рівня „Магістр” план майстер-студій мистецьких факультетів Сербії містить значно менший перелік загальноосвітніх дисциплін, спрямованих на надання професійних знань та музично-практичних умінь, коли у вітчиз-

няних планах загальноосвітній цикл складається з 12 дисциплін.

Зауважимо, що в планах майстер-студій для баяністів-акордеоністів жодної години на дисципліну „Гра на інструменті” не відведено, що вказує на музично-теоретичний та методико-педагогічний напрямок підготовки музикантів, коли в українських програмах запроваджено 1 годину на тиждень на дисципліну „Музичний інструмент”, відповідно в комплексі викладається дисципліна „Методика гри на музичному інструменті” з правом подальшого працевлаштування випускника в музично-педагогічних закладах як викладача музичного інструменту або концертмейстера. Також випускник після закінчення магістратури в українських мистецьких закладах отримує можливість викладати музично-теоретичний цикл дисциплін у музичних школах.

Порівняльний аналіз українського та сербського програмного забезпечення освітньо-кваліфікаційного рівня „Магістр” або „Майстер” за музично-педагогічним напрямом дозволяє засвідчити, що студійні плани сербських мистецьких закладів спрямовані на підготовку фахівців музично-теоретичних спеціальностей, коли українські плани не містять жодної дисципліни музично-теоретичного циклу („Сольфеджіо”, „Теорія музики”, „Гармонія”), не внесена до переліку спеціального блоку „Методика викладання теоретичних дисциплін”, що вказує на відсутність кореляції між дисциплінарно-змістовим блоком та кваліфікаціями випускників музично-педагогічного напрямку.

Залишається незрозумілою інструментально-практична кваліфікація, яку надають випускникам вітчизняних мистецьких закладів музично-педагогічного профілю, адже обсяг навчальних годин (1 година на тиждень) виконавсько-практичної дисципліни „Музичний інструмент” не здатний забезпечити якісний рівень музично-виконавської майстерності студентам. Отже, назріла необхідність у перегляді змісту навчального забезпечення за му-

зично-педагогічним напрямом підготовки музикантів у вітчизняних мистецьких освітніх закладах. У процес удосконалення змісту навчального забезпечення може бути запроваджено навчально-освітні настанови сербських мистецьких факультетів, які готують фахівців за музично-педагогічним профілем.

Другий напрям професійної підготовки баяністів-акордеоністів, який здійснюється на Факультетах мистецтв Сербії, – „Музичне мистецтво”, зміст якого спрямований на розвиток та вдосконалення інструментально-виконавської майстерності до рівня концертного виконавця. Виховання баяністів-акордеоністів за напрямом „Музичне мистецтво” відбувається на I – II освітньо-кваліфікаційних рівнях на Філологічно-мистецькому факультеті Університету м. Крагуєвац, Факультеті мистецтв Університету м. Ніш. Приватний Факультет витончених мистецтв Університету Уніон м. Белград здійснює підготовку інструменталістів згідно з акредитованими академічними програмами основних студій за освітньо-кваліфікаційним рівнем „Бакалавр”. Термін навчання на основних студіях становить 4 роки. Зарахування баяністів-акордеоністів на основні академічні студії за напрямом „Музичне мистецтво” відбувається на базі середньо-спеціальної освіти або на основі музичної початкової освіти за умов складання додаткових екзаменів та тестування на перевірку „схильності та здатності до музично-виконавської діяльності” [4].

Випускникам основних студій спеціалізації „Баян-акордеон” присвоюється академічний титул „Дипломований музикант – баяніст-акордеоніст І рівня академічних студій” та такі кваліфікації: концертний виконавець – соліст, артист ансамблю; викладач баяну-акордеону в початкових музичних школах; музичний співробітник в установах культури та інформаційних інститутах. Після закінчення основних музичних студій за напрямом „Музичне мистецтво” баяністам-акордеоністам надається можливість вступу на майстер-академічні студії [Там само].

Навчальний план основних студій складається із загальноосвітнього, музично-теоретичного, музично-практичного та методико-педагогічного дисциплінарних циклів. *Загальноосвітній цикл* викладають протягом чотирьох років студійного навчання, він складається з обов’язкових дисциплін – „Соціологія культури та мистецтва”, „Психологія мистецтва”, „Педагогіка”, вибіркових – „Іноземна мова” (англійська або італійська за вибором студента), „Менеджмент у культурі”. *Музично-теоретичний цикл* складається з обов’язкових дисциплін: „Гармонія з гармонійним аналізом”, „Сольфеджіо”, „Контрапункт”, „Історія музики”, „Аналіз музичних стилів”, „Аналіз музичної форми”, „Етномузикологія”; до вибіркового блоку віднесено дисципліну „Цифрова обробка звуку”. *Музично-практичний цикл* складається з обов’язкових дисциплін: „Спеціальний інструмент”, „Камерна музика”, „Додатковий інструмент – фортепіано”, „Оркестровий клас”, „Читання з листа”; до вибіркового дисциплін віднесено предмет „Робота з ансамблем”. *Методико-педагогічний цикл* складається з обов’язкових дисциплін: „Ознайомлення з оригінальною літературою та виконавством”, „Методика викладання баяну-акордеону”. Загальний обсяг аудиторних занять на основних академічних студіях становить 166 годин (обсяг ECTS = 240 кредитів) [Там само, с. 2 – 3].

Цікаво порівняти сербські студійні плани I освітньо-кваліфікаційного рівня зі змістом навчального забезпечення українських вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку баяністів-акордеоністів за напрямом „Музичне мистецтво”. Зазначимо, що вітчизняна практика підготовки баяністів-акордеоністів на освітньо-кваліфікаційному рівні „Бакалавр” має більший арсенал кваліфікацій за рахунок циклу диригентських дисциплін, які не включені в студійні плани сербських мистецьких факультетів. На відміну від сербських кваліфікацій баяністів-акордеоністів, випускники українських мистецьких закладів за напрямом підготовки „Музичне мистецтво” отримують

можливість обіймати такі посади: викладач інструментальних (народні інструменти, ансамбль народних інструментів, оркестр народних інструментів) та мистецтвознавчих дисциплін у вищих і середніх закладах культури й мистецтв, керівник виконавських колективів (оркестр народних інструментів, ансамбль народних інструментів).

Зауважимо, що загальноосвітній цикл сербських студійних планів, зорієнтованих на підготовку баяністів-акордеоністів, складається з п'яти дисциплін, які перебувають у відповідній кореляції зі спеціально-дисциплінарним блоком на відміну від українських навчальних планів, які містять 18 дисциплін загальноосвітнього напрямку. Цей факт свідчить про вузькоспеціалізований зміст виховання сербських баяністів-акордеоністів, а перелік дисциплін студійного плану зорієнтовано на підготовку висококваліфікованих фахівців виконавсько-педагогічної справи. Важливим складником виховання інструменталістів – музично-теоретична база, яка складається з комплексу знань у галузі музичної гармонії, сольфеджіо, музичних стилів та форм тощо.

Порівняльний аналіз сербських і українських навчальних планів свідчить, що перелік дисциплін музично-теоретичного циклу є ідентичним в обох випадках та містить відповідний комплекс знань та вмінь, необхідний для майбутнього концертного виконавця та викладача баяну-акордеону. Проте знаходимо відмінності в переліку дисциплін музично-практичного циклу: у сербських студійних планах трьох мистецьких факультетів уведено курс для баяністів-акордеоністів „Читання з листа”, який є важливим складником розвитку виконавської баяністичної майстерності та викладається протягом перших трьох років навчання, коли в українських навчальних планах подібної дисципліни не існує.

Відомо, що більшість баяністів-акордеоністів після закінчення основних академічних студій на основі педагогічної кваліфікації працюють як викладачі в початкових музич-

них школах. Особливу роль у наданні відповідних педагогічних компетенцій баяністам-акордеоністам відіграє курс „Методика викладання баяна-акордеона”, який викладається на основних студіях, починаючи з третього курсу. Курс „Методика” для баяністів-акордеоністів поділений на дві змістові частини: надання методико-педагогічних знань студентам; засвоєння та закріплення набутих теоретичних та методико-технологічних знань у процесі проходження педагогічної практики баяністами-акордеоністами в початкових музичних школах.

Зміст курсу „Методика” спрямований на надання знань у галузі технології оволодіння баянно-акордеонною майстерністю, музичної теорії та термінології, органології, історії баянно-акордеонного мистецтва та педагогіки тощо. Педагогічна практика складається з двох етапів: ознайомчий – відвідування занять студентами у музичній школі; практичний – проведення практикантом індивідуальних занять з учнем музичної школи; групових занять з дисципліни „Методика” зі студентами молодших курсів факультетів мистецтв у присутності лектора-викладача [4].

Дисципліна „Методика викладання гри на баяні-акордеоні” в українських мистецьких навчальних закладах викладається на другому курсі протягом одного семестру, на яку відведено 2 години на тиждень. Порівняно з педагогічним вихованням сербських баяністів-акордеоністів обсяг годин курсу „Методика” в українських мистецьких закладах, на нашу думку, є недостатнім для забезпечення якісної підготовки висококваліфікованого викладача по класу баяна-акордеона. Недоліком у вітчизняній системі музично-педагогічної підготовки баяністів-акордеоністів на рівні вищої освітньої ланки вважаємо недосконалу організацію бази практики, яку вважимо в недостатності учнів за спеціальністю; порушенні кореляції між лекційним та практичним етапами курсу „Методика”, відсутності системного підходу до розвитку педагогічних здібностей баяністів-акордеоністів,

недосконалому змісті програмного забезпечення з курсу „Методика”, недостатньому обсязі годин на індивідуально-педагогічну практику баяністів-акордеоністів.

Отже, музично-педагогічна підготовка баяністів-акордеоністів в українських мистецьких закладах потребує перегляду програмного забезпечення курсу „Методика викладання гри на баяні-акордеоні”, підвищення вимог до організації бази практики та якості викладання дисципліни, збільшення обсягу навчального навантаження для педагогічно-практичного циклу, установленні взаємозв'язку між теоретичним та практичним змістом курсу. У процес „перевантаження” українських навчальних програм з методико-практичного циклу баяністів-акордеоністів може бути покладено освітньо-педагогічний досвід сербських колег, які побудували ефективну музично-освітню систему у вихованні висококваліфікованих викладачів баяну-акордеону.

Майстер академічні студії музично-мистецького напрямку готують фахівців за профілем „Майстер музикант – баяніст-акордеоніст II рівня академічних студій”. Зміст студійних планів II освітньо-кваліфікаційного рівня складається із загальноосвітнього, музично-теоретичного, музично-практичного, методико-педагогічного циклів та науково-дослідної роботи. *Загальноосвітній блок* містить обов'язкову дисципліну – „Естетика”, до вибіркової дисципліни віднесено „Історію мистецтв”; *музично-теоретичний блок* складається з вибіркової дисципліни „Аналіз музичних стилів”; *спеціалізований блок* складається з обов'язкових дисциплін – „Спеціальний інструмент”, „Камерна музика” та додаткової – „Основи диригування”; *методико-педагогічний блок* містить обов'язкову дисципліну – „Методика викладання баяну-акордеону”. На науково-дослідну роботу виділено 20 аудиторних годин на рік. Загальний обсяг аудиторних занять на рік становить 40 годин [5, с. 2].

Зміст студійного плану майстер-академічних студій здається нам логічним продовжен-

ням основних студій баяністів-акордеоністів, спрямованим на вдосконалення виконавської та педагогічної майстерності студентів. Порівняно з навчальними планами українських мистецьких закладів, які готують баяністів-акордеоністів на освітньо-кваліфікаційному рівні „Магістр”, визначаємо певні відмінності: по-перше, знову-таки звертаємо увагу на перелік дисциплін загальноосвітнього блоку, який для українських баяністів-акордеоністів складається з 8 дисциплін, коли сербські плани містять тільки 2 дисципліни; по-друге, на відміну від музично-теоретичного навантаження баяністів-акордеоністів в українських мистецьких закладах, що складається з 9 дисциплін, сербський студійний план містить тільки 1 дисципліну, яка зорієнтована на поглиблення та доповнення знань у галузі баянно-акордеонного виконавства, проте до переліку вітчизняних планів дисципліну „Аналіз музичних стилів” не включено; по-третє, до сербських студійних планів увійшла дисципліна „Методика викладання баяну-акордеону”, а навчальними планами вітчизняних мистецьких закладів жодної навчальної години на методико-педагогічну підготовку баяністів-акордеоністів не заплановано; по-четверте, недоліком сербського навчального забезпечення вважаємо відсутність дисципліни „Методологія наукових досліджень”, проте до змісту студійного плану внесено науково-дослідну роботу студентів; по-п'яте, відмінності спостерігаємо на рівні академічних звань – випускнику сербських майстер-студій присвоюють академічний титул „Майстер музикант – баяніст-акордеоніст”, яке відповідає певній галузі мистецької діяльності – виконавсько-педагогічній, тоді як українські мистецькі заклади надають академічний титул – „Магістр мистецтвознавства, викладач”, що свідчить про широкі компетентнісні можливості фахівців мистецького спрямування.

Порівняльний аналіз змісту сучасних українських та сербських навчальних планів I–II освітньо-кваліфікаційних рівнів за музично-педагогічним та музично-мистецьким напря-

мами підготовки баяністів-акордеоністів дозволяє визначити певні здобутки в системі вищої баяністичної освіти Сербії: для сербських навчальних планів основних та майстер-студій характерна редукція навчальних годин і навіть ліквідація окремих предметів; скорочено загальноосвітній цикл дисциплін, розширено методично-педагогічний блок предметів, запроваджено науково-теоретичні дисципліни; з'являються цілком нові предмети (наприклад, „Етномузикологія”, „Робота з ансамблем”, „Цифрова обробка звуку”, „Менеджмент у культурі”); до загальноосвітнього блоку додано дисципліни „Соціологія культури та мистецтва”, „Психологія мистецтва”. Структуру навчального плану розподілено на блоки (загальноосвітній, музично-теоретичний, спеціалізований, методико-педагогічний), а також виділено обов'язкові та вибіркові дисципліни і професійні практики.

У навчальних планах основних та майстер-студій помічаємо зміни уточнювального характеру щодо назв предметів (наприклад, ознайомлення з оригінальною літературою та виконавством, гармонія з гармонійним аналізом). На жаль, не ввійшла до навчального плану майстер-студій мистецького напрямку підготовки баяністів-акордеоністів така базова дисципліна, як „Методологія наукових досліджень”.

Результати порівняльного аналізу змісту підготовки баяністів-акордеоністів у вищих навчальних закладах Сербії і України можуть стати стимулом для обміну музично-освітнім досвідом двох країн з метою підвищення якості виховання за баяністичним напрямком.

Література

1. Ракич З. Особенности развития баяно-акордеонной культуры Сербии : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. иск. : спец. 17.00.02 „Музыкальное искусство” / З. Ракич. – М., 2004. – 21 с.

2. Рамич Я. Орнаментика в сербской народной инструментальной музыке для аккор-

деонна : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. иск. : спец. 17.00.02 „Музыкальное искусство” / Я. Рамич. – М., 1999. – 21 с.

3. Универзитет у Нишу, Факултет уметности / Књига предмета: Акредитација студийског програма – основне академске студите извођачке уметности: Хармоника: академска година 2012/2013. – Ниш : Unigraf-x-sori, 2012. – 3 с.

4. Универзитет у Нишу, Факултет уметности / Књига предмета: Акредитација студийског програма – мастер академске студите извођачке уметности: Хармоника: академска година 2012/2013. – Ниш : Unigraf-x-sori, 2012. – 11 с.

5. Универзитет у Нишу, Факултет уметности / Књига предмета: Акредитација студийског програма – основне академске студите општа музичка педагогија: Хармоника: академска година 2012/2013. – Ниш : Unigraf-x-sori, 2012. – 11 с.

6. Универзитет у Нишу, Факултет уметности / Књига предмета: Акредитација студийског програма – мастер академске студите општа музичка педагогија: Хармоника: академска година 2012/2013. – Ниш : Unigraf-x-sori, 2012. – 3 с.

7. Milanovic D. Harmonika u umetnickoj muzici u Srbiji / D. Milanovic. – Vranjaska Banja, 2011. – 139 с.

8. Јованчић Б. Књига о хармоници / Б. Јованчић. – Ниш : АНУ, СВЕН економика, 2008. –188 с.

* * *

Устименко-Косоріч О. А. Порівняльний аналіз змісту підготовки баяністів-акордеоністів у вищих мистецьких закладах Сербії й України

У статті здійснено порівняльний аналіз змісту підготовки баяністів-акордеоністів у вищих мистецьких навчальних закладах Сербії і України. За результатами порівняльно-зіставного аналізу навчального забезпечення ВНЗ двох країн визначено, що сербські вищі на-

вчальні заклади мають значно більше повноважень у формуванні змісту підготовки баяністів-акордеоністів, ніж українські. Зміст навчальних планів напрямів „Музичне мистецтво” і „Музична педагогіка” є однаковим для всіх вищих мистецьких закладів Сербії, які набувають специфічних ознак: на відміну від українських планів, скорочуються дисципліни загальноосвітнього блоку, вводять дисципліни „Соціологія культури та мистецтва”, „Психологія мистецтва”; перелік фахових дисциплін значно розширений.

Ключові слова: дисципліна, навчальний план, студії, освітньо-кваліфікаційний рівень, підготовка.

Устименко-Косорич Е. А. Сравнительный анализ содержания подготовки баянистов-аккордеонистов в высших заведениях искусств Сербии и Украины

В статье проведен сравнительный анализ содержания подготовки баянистов-аккордеонистов в высших учебных заведениях искусств Сербии и Украины. По результатам сравнительного анализа учебного обеспечения вузов двух стран определено, что сербские вузы имеют значительно больше возможностей в формировании содержания подготовки баянистов-аккордеонистов, чем украинские. Содержание учебных планов специальностей „Музыкальное искусство” и „Музыкальная педагогика” является одинаковым для всех высших заведений искусств Сербии, которые приобретают специфические признаки: в отличие от украинских планов сокращаются дисциплины общеобразовательного блока, вводятся дисциплины „Социология культуры и искусства”, „Психология искусства”, перечень профессиональных дисциплин значительно расширяется.

Ключевые слова: дисциплина, учебный план, студии, образовательно-кваліфікаційний рівень, підготовка.

Ustymenko-Kosorich O. A. Comparative Analysis of the Content of Training of Accordion and Bayan Players in Higher Educational Institutions of Art in Serbia and Ukraine

The article reviews the content of training of accordion and bayan players in higher educational institutions of art in Serbia and Ukraine. The comparative analysis of music education in these countries shows that Serbian universities have more opportunities for developing curricular content for accordion and bayan players comparing to Ukrainian ones; the distribution requirements differ as well. The curriculum for such specialties as “Musical Art” and “Music Pedagogy” is common for all higher educational institutions of art in Serbia and is divided into general education, theory of music, specialization, and methodology of teaching blocks. General education block is limited and includes such obligatory academic disciplines as “Sociology of Culture and Art” and “Psychology of Art”; at the same time, other blocks (those containing professionally-relevant academic disciplines) are given more curricular hours.

The results of the comparative analysis of the curricula in Serbian and Ukrainian higher educational establishments of art can stimulate the exchange of the best practices in the area of performing arts and teaching music between the two countries for the purpose of improving the quality of training of bayan and accordion players.

Key words: academic discipline, curriculum, studio, educational and qualification level, training.

Стаття надійшла до редакції 20.01.2014 р.

Прийнято до друку 28.02.2014 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Ваховський Л. Ц.